

Otevřenost při tvorbě politiky

KDE JE PROBLÉM?

1) Bez standardů otevřenosti jsou zvýhodněny klientelistické vazby a známosti

- Bez stanovení standardů otevřenosti a rovnosti přístupu mají při ovlivňování politiky výhodu zástupci silných privátních ekonomických zájmů, kteří díky tomu dokážou efektivně blokovat legislativu v oblastech jako je sociální ochrana, ochrana spotřebitele či ochrana přírody.
- V takovém prostředí se základní účel lobbingu – efektivní poskytování informací rozhodovatelům – stává téměř výhradní doménou jen části zájmových skupin, které mají stabilně vytvořený přístup k rozhodovatelům díky známostem nebo své ekonomické síle.

2) Bez otevřenosti, není důvěra

- Vědět - kdo, proč a jak ovlivňuje tvorbu politiky, a mít možnost do procesu tvorby promluvit, je základem fungování demokratické společnosti.
- Podle 71 % Čechů je důležité vědět, kdo ovlivňuje tvorbu zákonů.
- 66 % Čechů by politiku vnímalo pozitivněji, kdyby měl lobbing pravidla a existoval veřejný seznam lobbistů.¹

=> Řešení problému nespočívá v regulaci, ale v základní otevřenosti vůči veřejnosti.

CO S TÍM?

=> Vytvořit přehled o zájmech, které ovlivňují tvorbu politiky:

- Občané i tvůrci politik (zákonodárci, úředníci...) by měli mít k dispozici **databázi**, v níž snadno najdou informaci o tom, kdo v dané věci zastupuje jaké zájmy.
 1. Zřízení registru zájmů (institucí a osob, které se soustavně snaží ovlivnit tvorbu politiky, a to v jakémkoli zájmu) - viz např. [Irsko](#) či [Kanada](#).
 2. Seznam lobbistů (koho zastupují, v jaké oblasti lobbují, co je jejich strategickým cílem).
 3. Vytvoření jednotného přehledu o poradních orgánech vlády a ministerstev, včetně seznamů členů a zveřejňování zápisů na jednom místě.
- Politici by měli vytvořit ucelený a jednoduchý způsob **informování občanů o zájmech**, které promlouvají do tvorby politiky, a tím občany ujistit, že naslouchání různým zájmům je normální.
 1. Čtvrtletní zprávy lobbisty (u koho lobboval, v jaké věci, s jakými cíli a cíl zájem zastupoval).
 2. Veřejné informování politiků a úředníků o důležitých jednáních s lobbisty.

JAK NA TO?

- **Nový zákon** (např. o otevřenosti při tvorbě politik, nebo o otevřeném vládnutí, nebo o lobbingu). Vyjít lze z kompromisní podoby návrhu zákona o lobbování (nyní v [ST 1](#) a [ST 2](#)).
- **Úpravy ve fungování Sněmovny a webové prezentaci** (např. párování hlasování s pozměňovacími návrhy, anotace sněmovních tisků, elektronická hlasování výborů a online přenosy apod.)

¹ Reprezentativní průzkum realizovaný pro Rekonstrukci státu v prosinci 2020 agenturou g82.